

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์ ต่อทักษะการสื่อสารในครอบครัว โดยมีสมมติฐานดังนี้

1. ครอบครัวของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์ มีทักษะการสื่อสารในครอบครัว ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าในระยะก่อนการทดลอง
2. ครอบครัวของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์ มีทักษะการสื่อสารในครอบครัว ในระยะติดตามผลสูงกว่าในระยะก่อนการทดลอง
3. ครอบครัวของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์ มีทักษะการสื่อสารในครอบครัว ในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

ประชากรเป็นครอบครัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดคอนทอง (สุวรรณศรี คณทิกุล ราษฎร์ศึกษาลัย) อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีปัญหาการสื่อสารในครอบครัวโดยเป็นนักเรียนที่มีพี่หรือน้องอาศัยอยู่ร่วมกัน จำนวน 89 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นครอบครัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดคอนทอง (สุวรรณศรี คณทิกุล ราษฎร์ศึกษาลัย) อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีปัญหาการสื่อสารในครอบครัวโดยเป็นนักเรียนที่มีพี่หรือน้องอาศัยอยู่ร่วมกัน และมีคะแนนทักษะการสื่อสารในครอบครัวต่ำกว่าเปอร์เซนไทล์ที่ 25 ลงมา อันแสดงถึงการใช้วิธีการสื่อสารที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ สุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) มาจำนวน 5 คน สอบถามความสมัครใจของนักเรียนและบิดามารดาของนักเรียน ในการเข้าร่วมทดลองทั้งครอบครัว อันประกอบด้วย บิดามารดาและบุตรอย่างน้อย 2 คน จำนวน 5 ครอบครัว

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แบบทดสอบทักษะการสื่อสารในครอบครัวสำหรับนักเรียน แบบทดสอบทักษะการสื่อสารในครอบครัวสำหรับบิดามารดา และโปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์

สรุปผลการวิจัย

1. ครอบครัวของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์ มีทักษะการสื่อสารในครอบครัวในระยะหลังการทดลอง สูงกว่าในระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ครอบครัวของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์ มีทักษะการสื่อสารในครอบครัวในระยะติดตามผล สูงกว่าในระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ครอบครัวของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์ มีทักษะการสื่อสารในครอบครัวในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการทดลองพบว่า การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์ สามารถพัฒนาให้นักเรียนและบิดามารดามีทักษะการสื่อสารในครอบครัวสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะการสื่อสารในครอบครัวที่พัฒนาขึ้นนี้ยังคงอยู่ในระยะติดตามผล แม้ว่าจะหยุดการให้คำปรึกษาไปแล้วก็ตาม ซึ่งอาจเป็นผลเนื่องจากทฤษฎีของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์ เชื่อว่าบุคคลในครอบครัวไม่ตระหนักรู้ในอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง สมาชิกจะหลีกเลี่ยงที่จะมีปฏิสัมพันธ์กันและจะทำให้เกิดปัญหาครอบครัว จึงให้ความสำคัญต่อการสื่อสารระหว่างสมาชิกในครอบครัว และการพัฒนาสมาชิกในครอบครัวในด้านความไวในการรับรู้ความรู้สึกและการแสดงความรู้สึก การตระหนักรู้เกี่ยวกับการแสดงออก ความสามารถที่จะสื่อความต้องการและความรู้สึกให้ผู้อื่นทราบ เพื่อให้ครอบครัวมีความใกล้ชิดผูกพัน ซึ่งในการให้คำปรึกษาครอบครัวครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษาครอบครัวตามลำดับขั้นตอนคือ ในขั้นแรกผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกในครอบครัว สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการให้คำปรึกษาครอบครัว และประโยชน์ที่สมาชิกในครอบครัวจะได้รับจากการเข้าร่วมทดลอง ขั้นที่สองเป็นขั้นตอนการใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาครอบครัว ได้แก่ เทคนิคการวาดภาพครอบครัว (Family drawing) เทคนิคเส้นลวดประสบการณ์ (The wire experience) เทคนิคการทำท่าทางในการสื่อสาร (Communication stance) เทคนิคการสอนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้สรรพนาม "ฉัน" (Modeling of Effective Communication Using "I" Messages) และชี้แจงให้สมาชิกในครอบครัวเข้าใจถึงความสำคัญของการใช้ท่าทางที่เหมาะสมในการสื่อสาร ซึ่งจะช่วยให้ถ้อยคำที่

สื่อสารกันนั้น เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในขั้นที่ สาม เป็นการสรุปผลการให้คำปรึกษารอบครัว และแนวทางการนำทักษะการสื่อสารในครอบครัวไปใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการป้องกันแก้ไข ที่จะไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นใหม่อีกในอนาคต

จากการทดลองด้วยเทคนิคต่าง ๆ ดังกล่าว พบว่าเทคนิคเหล่านี้ช่วยให้สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนได้แสดงออกทางอารมณ์ และถ่ายทอดความต้องการ ความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริง ของตนเองออกมาให้สมาชิกคนอื่นได้รับรู้ เป็นโอกาสที่สมาชิกแต่ละคนได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ได้สะท้อนความรู้สึกและความคิดเห็นต่อกัน ทำให้สมาชิกแต่ละคนเข้าใจตนเอง เรียนรู้บทบาท ของตนเอง เห็นจุดดีหรือจุดบกพร่องของตนเอง รับรู้ถึงผลจากการกระทำของตนเองมากขึ้น จนมี การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างกัน มีการสื่อสารที่ชัดเจน เปิดเผย ไม่อ้อมค้อม ตรงประเด็น เกิดความเข้าใจตรงกัน สมาชิกในครอบครัวสามารถรับรู้ความรู้สึก แสดงความรู้สึก และความต้องการต่อกันได้อย่างเหมาะสม และเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการวิจัยมี ความสอดคล้องกับ สุพิศ รนขาว (2542, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลของการให้คำปรึกษารอบครัว ที่มีต่อการสื่อสารในครอบครัว โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน บ้านบ่อไทย จังหวัดเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2541 จำนวน 5 คน และเป็นนักเรียนที่มีคะแนน การสื่อสารในครอบครัวต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และมาจากครอบครัวที่มีบุตรจำนวน 2 - 3 คน ให้คำปรึกษาเป็นจำนวน 5 ครอบครัว พบว่านักเรียนและบิดามารดาที่ได้รับการให้ คำปรึกษารอบครัวมีการสื่อสารในครอบครัวดีขึ้น และการวิจัยสอดคล้องกับ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2540, หน้า 29) ที่กล่าวว่า เป้าหมายของการให้คำปรึกษาของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์ ต้องการให้สมาชิกในครอบครัว ได้พัฒนาทางด้านความไวในการรับรู้ความรู้สึก การแสดง ความรู้สึก การตระหนักรู้เกี่ยวกับการแสดงออกทั้งด้วยคำและความสามารถที่จะสื่อความต้องการ ความรู้สึกให้ผู้อื่นทราบ เพื่อให้สมาชิกของครอบครัวมีความผูกพัน ใกล้ชิด สนับสนุน มีชีวิตชีวา เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ทำให้นุคคลนั้นเป็นตัวของตัวเอง เชื่อมมั่นในตนเองมากขึ้น และเช่น เดียวกับ เมรินินท์ ภิญญชน (2539, หน้า 100) กล่าวถึงเป้าหมายสำคัญของการให้คำปรึกษา ของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์ คือ การมุ่งที่จะพัฒนาสมาชิกในด้านความเร็วในการรับรู้ความรู้สึก (sensitivity) การแสดงความรู้สึก (expression of feeling) การเจริญเติบโต (growth) ในด้าน การตระหนักรู้ความรู้สึก และความต้องการของตนเองและคนอื่น ๆ และความสามารถที่จะ สื่อความรู้สึก และความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นทราบ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จะช่วยให้ สมาชิกมีความใกล้ชิดกันทางอารมณ์มากขึ้น มีความยืดหยุ่น มีชีวิตชีวา และพัฒนาความ ภาคภูมิใจในตนเอง (self esteem)

จะเห็นได้ว่าการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์ ดังกล่าวนอกจากการพัฒนาทักษะการสื่อสารในครอบครัวให้สูงขึ้นแล้ว ยังสามารถนำไปใช้พัฒนาครอบครัวให้เกิดผลดีในด้านต่าง ๆ ได้ ดังงานวิจัยของ หยกแก้ว กมลวรเดช (2530, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาสำหรับครอบครัวที่มีต่อนักเรียนที่มีพฤติกรรมหนีเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมหนีเรียน ในปีการศึกษา 2529 โรงเรียนวัดโบสถ์ศึกษา อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมหนีเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาครอบครัวมีพฤติกรรมหนีเรียนลดลง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ เคลน, อเล็กซานเดอร์ และ พาร์สัน (Klein, Alexander & Parson, n.d.; Cited in Phares, 1979, p. 454) ทำการทดลองให้คำปรึกษาครอบครัวต่อพฤติกรรมและความสัมพันธ์ในครอบครัวของเด็กเกรจำนวน 86 ครอบครัว ผลการทดลองพบว่า พฤติกรรมเกรของเด็กลดลง และความสัมพันธ์ภายในครอบครัวดีขึ้น งานวิจัยของบาร์ธและฮูเบอร์ (Baruth & Huber, 1984, pp. 266 - 269) อ้างถึงใน หยกแก้ว กมลวรเดช, 2530, หน้า 29) ได้ทดลองให้คำปรึกษาครอบครัวกับสมาชิกในครอบครัว 5 คน และวินิจฉัยปัญหาของครอบครัว พบว่าสามีและภรรยามีความขัดแย้งกันในเรื่องการเลี้ยงดูลูก แต่ทั้งสองไม่เคยคุยกัน ไม่มีการสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา ลูก ๆ ทั้งสามก็ชอบทะเลาะเบาะแว้งกัน และมีการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเพื่อหันเหความสนใจของพ่อแม่ หลังจากการให้คำปรึกษาครอบครัวเสร็จสิ้นแล้ว ผลการทดลองพบว่า ทั้งสามมีภรรยาได้มีการปรับปรุงการสื่อสารให้เหมาะสมยิ่งขึ้น มีความเข้าใจที่ดีต่อกันและสามารถทำหน้าที่ของพ่อแม่ได้ดีขึ้น และงานวิจัยของ เบลโลโม (Bellomo, 1986, p. 419 - A อ้างถึงใน สุพิศ รนขาว, 2542, หน้า 35) ศึกษาผลการให้คำปรึกษาครอบครัวที่มีต่อการปรับตัวและการอยู่ร่วมกันของครอบครัวที่มีสมาชิกป่วยเป็นโรคมะเร็ง ผลการทดลองพบว่า หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาครอบครัว สมาชิกมีการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันดีขึ้น

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์ สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารในครอบครัวให้สูงขึ้นและมีความคงทน มีผลให้สมาชิกในครอบครัวทุกคนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความใกล้ชิดสนิทสนม เปิดเผยจริงใจ มีการสื่อสารที่เหมาะสมระหว่างกัน มีการปรับตัวเข้าหากันได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยพบว่า การให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์ มีผล

ให้สมาชิกในครอบครัวมีทักษะการสื่อสารในครอบครัวสูงขึ้น ดังนั้นบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับ การให้คำปรึกษาหรือเกี่ยวข้องกับงานทางด้านครอบครัวทั้งในหน่วยงานต่าง ๆ สถานพยาบาล ศูนย์การให้คำปรึกษา หรือในสถานศึกษา ควรนำเทคนิคและวิธีการไปใช้กับครอบครัวที่มีปัญหา การสื่อสารในครอบครัว ที่จะช่วยให้สมาชิกในครอบครัวอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ซึ่งผู้ให้คำ ปรึกษาครอบครัวที่จะนำไปโปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์ ไปใช้ ควรศึกษาและฝึกฝนวิธีการต่างๆ ให้เกิดความรู้และความเข้าใจ เกิดความชำนาญ เพื่อให้ การดำเนินงานเกิดผลดีมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาผลการให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์ ที่มีต่อทักษะ การสื่อสารในครอบครัว กับครอบครัวขยายที่มีเครือญาติที่อาศัยอยู่ร่วมกัน เข้าร่วมการทดลอง และศึกษาผลการให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีของเวอร์จิเนีย ชะเทียร์ ที่มีต่อปัญหาอื่น เช่น ความก้าวร้าว การติดยาเสพติด เป็นต้น